

„Куд год да кренем...“

Након последњих парламентарних избора, криза власти која је наступила само је додатно маргинализовала питање КиМ на јавној и политичкој сцени. Замајавајући се јавним и тајним преговорима око скупштинске већине, револуционарним открићем еврореформског потенцијала Социјалистичке партије Србије, те угроженим замахом тек испиљене српске економије у инкубатору страних инвестиција, медији и политичари скоро да су заборавили да је један део тзв. „међународне заједнице“ пре једва неколико месеци починио злочин највиших размера противи закона и грађана Србије, признавши неосновано независност и међународно-правни субјективитет привременим институцијама управе на Косову и Метохији. Службеници надлежних министарстава, уредници надлежних редакција у медијима, као и јавни делатници уопште, као да су решили да сачекају „које ће се царство“ надклонити над њима, да би тек тада знали шта им је чинити. А до тада – не би ваљало тражити снагу ни на шта.

И колико год наша јавност била далеко од започете расправе о средствима и смеру борбе за поновно успостављање суверености над окупираном покрајином, сви текући проблеми, којима се она посветила са толико више ревности, сву своју контроверзу и нерешивост повлачили су управо из чињенице да начелно питање још увек нема одговора. Које ће странке саставити већину, треба ли, или не, потписати/поништити Споразум о стабилизацији и придруживању са Европском унијом; треба ли, или не, прогласити европски војно-административни караван циничног имена „Еулекс“ (у поднаслову „Мисија ЕУ за владавину права на Косову“) за окупационе трупе (па у складу са тим редеофинисати однос према овој заједници); треба ли, или не, по хитном поступку поништити самопроглашени косовски устав – сва се та питања заправо свODE на једно, без одговора на које се осталима не може приступити на смислен и пробитачан начин. То питање тиче се српског одговора на западњачко-албански пројекат косовске независности и гласи: Да ли је учињено све што се могло?

Нажалост, поларисана српска јавност расцепана је већ када дође до тумачења и

разумевања овог питања, што одговор на њега чини практично немогућим. Национално оријентисане „суверенистичке“ снаге биће склоне да га протумаче као питање да ли се могло учинити још шта, што би српску страну у спору учинило снажнијом и дало јој већу предност (или мањи заостатак). Овако схваћено питање подразумева критички осврт на досадашњу политику и пројекат њеног евентуалног поправљања. Западњачке, „унионистичке“ снаге, пак, склоне су да ово питање схвате као дилему има ли ишта што би се још могло учинити да се одлична српска „дипломатска офанзива“ још боље покаже у „цивилизованом свету“. Иако личи на прву, друга интерпретација суштински гледа на косовску политику као затворено питање, на које се може вратити само у контексту похвале показаном патриотизму и неприкосновености „принципијелног става“ актуелне политичке елите. Разилажење око овог кључног питање чворна је тачка српског политичког раскола, као и узрок клиничке смрти напора државе да успостави свој ауторитет на целини територије.

Никада нећу потписати, никада, никада!

У анализи тренутног стања косовског питања свакако треба „почети од почетка“, а то је оксиморон који су председник Србије и Демократска странка успешно наметнули за идеолошки темељ целокупне српске политике – „и Косово и Европа“. У свом развијеном облику, ово гесло требало би да значи да се српски напор на одбрани својих интереса на КиМ и стремљење да се „по кратком поступку“ прикључи Европској унији – међусобно не искључују. Сада већ профилисана национална опозиција нападала је безуспешно ову тврдњу као „бесмислену“, будући да су питања „очигледно међусобно условљена“, будући да косовску независност званично „надгледа“ управо мисија ЕУ, сходно правно безвредном Ахтисаријевом плану – чиме ова организација управо испуњава празнину врховног вршиоца суверености, која је отета властима у Београду. Ако се проблем схвати овако – онда се незаконито присуство европске мисије на Космету показује као непосредна окупација, или најблаже речено, противправна узурпација покрајине.

Шта онда значи „и-и“ синтагма на којој инсистирају Председник и његова партија? Шта значи оно „не искључују се“? Значи, заправо, да се питање суверености Србије над целином своје територије (односно питање територије Србије) у Београду има тумачити као спор Хрватске са ЕУ око права на риболов у њеним територијаним водама. Попут права на риболов, сувереност Србије је један од низа „проблемчића“ који се имају решити „успут“, заједно са осталим питањима која нужно претходе пуној (али не и пуноправној?) анексији. Поред очигледног омаловажања значаја које ово питање има за српски народ и грађане Србије, поред понижавања свих оних који су спремни да се

лично жртвују у борби против распарчавања отаџбине, овај приступ је индикативан и због једне „историјске чињенице“. Наиме, спорови које су сви досадашњи кандидати за чланство имали са бриселском централом, у том смислу и поменути спор о риболову, углавном су се завршавали тако што је кандидат пристајао на оно што се од њега тражило.

Ако, међутим, пристанемо на логичку смисленост пројектоване политичке стратегије и сложимо се са хором евробирократа који нас здушно убеђују како „признање независности Косова неће бити услов за приступање“, остаје да се види на шта се односи оно „и Косово“ у синтагми, односно на шта се своди Председникова стратегија одбране. Грубо речено, она се може свести на друге две синтагме, од којих би се прва могла означити као „никада, никада“, изречена плачним гласом слончета Ћире, на кога најбоље подсећа патетично, позерско достојанство са којим се Председник и његови сарадници куну да „никада, никада неће признати независност Косова“, као да је њихов потпис нешто што државе чини сувереним и независним, и као да од њиховог чврстог става „стена пршти, дуб се ваља, а земља тресе“. Друга, далеко занимљивија синтагма, којом ћемо се даље бавити јесте „одбрана свим средствима“, која ће се наводно ставити у погон како би се заштитила угрожена држава. До које мере, међутим, овај тврди и бескомпромисни израз може бити разводњен, релативизиран и обесмишљен, тема је остатка овог текста.

Девалвација одбрамбеног полета

Непосредно пре самопроглашења косовске независности, у српској јавности водила се озбиљна дебата око тога како треба одговорити на албански покушај да се насилно отргну од српског политичко-државног окриља, као и подршку одређених држава томе чину. На столу је био читав низ могућих потеза, међу које се убрајала и оружана интервенција (било потпуна, било ограничена на српске заједнице и оквире Резолуције 1244), економска блокада покрајине (чија девастирана привреда великим делом овиси од размене са остатком Србије), као и читав низ мера против сваке државе која призна самопрокламовану независност – које су опет варирале од прекида дипломатских односа до законских мера против њихових предузећа и интереса у Србији. Иако то испрва уопште није било тако очигледно и саморазумљиво, аргументи и лични политички ауторитет председника Србије наметнули су интерпретацију „свих средстава“ као „свих политичких и дипломатских средстава“, чиме је сваки облик оружаног ангажовања одбачен као неприхватљив и, по свој прилици, контрапродуктиван. Председник и његови људи утвркивали су се у давању изјава како „нема говора“ о насилним потезима и

покретању војске и полиције – до те мере да се озбиљно можемо запитати колико је то заиста користило позицији Србије.

Наиме, не треба заборавити да, док улазак војске и полиције у покрајину свакако јесте аргумент силе, евентуални војни маневри на граници, подизање бојне готовости (а зашто да не, и извесна погранична чаркања, прелетање ваздушног простора – што је свакодневица у, на пример, грчко-турским односима) историјски и традиционално спадају у „средства дипломатског притиска“ и, под условом да су на располагању, не могу шкодити, будући да остављају утисак да се са државом „није шалити“. Истовремено, сличним, па и далеко насилнијим средствима, албанска страна се до сада обилато користила, страшећи неалбанско становништво и стране представнике сталним „претњама дестабилизацијом“. Најзад, само наиван човек верује да се „дипломатија“ своди на отворено одбацивање средстава силе и надахнуту реторичку вештину – она управо представља употребу расположиве силе као аргумента, уместо као оруђа. Земље без војске немају ни јаку дипломатију, немају је нужно ни оне са најјачим војскама – јака дипломатија одликује земље које силу користе да дају снагу и тежину својим политичким аргументима.

Нажалост, потпуна пасивност снага безбедности није била једина контроверза употребе „свих дипломатских средстава“. Она су се у очигледној пракси свела на празне и неубедљиве претње „дестабилизацијом региона“ (неубедљиве из истог разлога из кога су исте такве албанске претње биле убедљиве), као и на јадиковке над погаженим међународним правом. Народна воља и спремност да се притисак изврши макар кроз демонстрације дискретно је угушен, што омаловажавањем организованих протеста, што сталним расипањем пажње на обећане „унапред договорене потезе“ који су се отезали у недоглед, што изазивањем унутрашњих политичких криза и вршењем економских притисака на сопствено становништво. Истовремено, идеја о економској блокади је одбачена као „економски штетна по Србију“ – као да је штета од међународно подржаног осамостаљења, физичких претњи свим лојалним грађанима и масовна узурпација државне имовине у покрајини мање штетна од трговинске размене са Албанцима, под патронатом и онако нелегалних покрајинских институција.

На трећем плану, дипломатска офанзива против држава које су признале албанску независност завршила се стидљивим позивањем амбасадора на консултације, праћене учешћем државних званичника у свим институцијама које су под патронатом тих истих земаља, и упорним убеђивањем свију да је „све у реду“ и да, наравно, „инвеститори немају шта да брину“. Истовремено, спонтано организовани протести и позиви на бојкот

робе из земаља које су предводиле табор албанских савезника систематски су исмевани, игнорисани и потискивани, да би ускоро замрли. Када су најзад Албанци прогласили свој устав, чиме је озваничено спровођење незаконитог и по Србију вишеструко штетног Ахтисаријевог плана, није успело ни да се организује заседање Скупштине, а Председник републике је изјавио да „Србији није у интересу да дестабилизује регион“. Па добро, шта јесте у њеном интересу? Да Република Косовија цвета, развија се и хита ка интеграцији у Европску Унију? Да европске трупе самовољно и без обзира према Србији, Уједињеним нацијама и међународном праву наметну властиту управу у покрајини? Да се целом свету покаже да су трговачки односи са Словенијом и „топла добродошлица српском председнику у Савету безбедности од стране америчког и британског амбасадора“ битнији од уставног поретка и националног поноса? И уопште, ко се усуђује да каже да су Косово и Метохија макар и други приоритет српских власти (после ЕУ), ако су од њих очигледно важнији „економски интереси“, „добри односи са светом“ и „регионална стабилност“?! Ништа од овога није наведено у приоритетима досадашњих влада.

„Сва средства“ се тако свODE на „сва дипломатска средства“, а дипломатска средства на оно „никада, никада“, које наши државни званичници са толиком поносом и самозадовољством понављају. Једини проблем је што се толико може добити и од председника Чешке Вацлава Клауса, који је у својим јавним наступима поводом чешког признавања албанске републике био неупоредиво оштрији од Бориса Тадића, који се није усудио да у Савету безбедности упути нити једну тешку реч људима који су на његове очи черечили међународно право и цепали државу коју се закleo да ће штитити. Он је затим најважнији тренутак своје политичке каријере, када му се указала могућност да стане на чело целог српског народа у најмасовнијем испољавању народне воље у скоријој историји, провео у хотелској соби у Букурешту, јавивши се само да изрази своју забринутост над нарушеним суверенитетом – америчке амбасаде! Скоро изабрани председник републике мораће свакако ускоро јавности пружити јаке историјске аргументе, ако жели да се постара да му надимак „издајник“, који су му наденуле присталице његових политичких противника, не постане класификација у уџбеницима историје.

Словеначки сценарио

Када се забринута словеначка јавност огласила због водеће улоге њихове државне администрације у припремању, спровођењу и озваничавању косовске независности, питајући се зашто се „баш Словенија“ мора толико истицати у понижавању Србије, тим пре што у њој има највеће интересе, премијер Јанша је цинично добацио да ће се „Срби

истутњати за две недеље“, а да словеначки производи неће бити угрожени на српском тржишту, јер као најквалитетнији „немају алтернативу“. На понижење и срамоту сваког српског родољуба – развој догађаја показао је да је Словенац био у праву – али не зато што су Срби „бедни и бескарактерни“, већ зато што су све државне институције у земљи радиле на спровођењу и подршци овог „сценарија“, не само у питању Словеније, него и свих осталих држава које су се прикључиле борби против Србије. „Државна политика“, оличена пре свега у предизборној кампањи за парламентарне изборе, насилно је тумачена не као „одбрана државе и грађана“, већ као „брига о људима“, окретање „животним темама“ и убрзавање курса према Европи, која „нема алтернативу“. Док су речи словеначког премијера (под терцу званичника САД, Британије, Француске и др.) у Србији званична идеологија и реторика Либерално-демократске партије, песница њиховог спровођења биле су (и остале) Демократска странка и Г17 плус, са својим узурпацијама јавних институција, отвореним претњама грађанству и једностраним спољнополитичким потезима. И како бити бескомпромисни борац за свету српску земљу, ако вам министар финансија прети економским крахом земље, гувернер Народне банке допушта забрињавајућу инфлацију усред предизборне ћутње (иако се небројено пута хвалио како је сличне скокове зауставио интервенцијом Банке), а амбасадори земаља са којима смо наводно прекинули дипломатске односе сада нам кроје владу?

Било би добро да нам неко најзад објасни шта уопште данас значи „бранити Косово и Метохију“, пошто су грађани очигледно збуњени, након што су исцрпили све историјске начине борбе, при чему је наша сопствена политичка елита уметала клипове у тачкове свим, ма како стидљивим покушајима одбране националног, грађанског и државног достојанства. Треба да погледамо око себе и, ако је заиста све исто као пре 17. фебруара, констатујемо да одбране КиМ није ни било, и да нас је наша политичка елита месецима просто замајавала. Нарочиту одговорност, међутим, има да снесе управо оне политичке снаге које су ушле у састав данашње „Коалиције за европску Србију“, не само зато што су властитом кампањом и политичким деловањем народну подршку евроинтеграцијама уценили, практично, голим опстанком, манипулишући у најбољем милошевићевском духу, већ и непосредним политичким деловањем и неделовањем, које је на крају крајева отупило оштрицу првобитног полета јединствене српске политке и обесмислило сваку даљу борбу против албанског сепаратизма. Још једном, Либерално-демократска партија мора нужно бити искључена из ове одговорности, будући да су се они отворено сврстали уз Албанце, негирајући сваку приоритетност косовског питања (осим у смислу што хитнијег „суочавања са стварношћу“), али у свему томе нису манипулисали јавношћу издајући се за заштитнике (и то најбоље!) српских интереса на Косову и Метохији.

Национална реторика, или, касно Марко...

Када се све наведено узме у обзир, остаје да се утврди колико је друга, суверенистичка, национална страна у једначини одговорна за успехе и поразе у косовској политици. Ово се мора још озбиљније размотрити, утолико пре што су њихови аргументи очигледно поражени у низу питања непосредно повезаних са питањем КиМ. Одбачен је њихов „тврди приступ“ решавању кризе, а затим и њихове иницијативе везане за мисију ЕУ, Споразум о стабилизацији и придруживању и сл. Они се нарочито морају позвати на одговорност, будући њихове аргументе није поразила антидржавна ЛДП реторика, која је одбацивала проблем Косова у целини, већ реторика која се и сама издавала за патриотску и државотворно одговорну. Ако се Демократска странка са сателитима показала као рђав заступник српске државе на Косову и Метохији, онда се то мора узети за зло и онима који су им то тако олако дозволили.

Ако говоримо о „националним снагама“, свакако је ред започети са радикалима. Опште је позната њихова удобна позиција „вечне опозиције“, која им је је током целог постпетооктобарског периода омогућавала да се увек представљају као носиоци кључних и спасоносних идеја, али никада и да сносе и одговорност за њихово спровођење. Када је у питању политика одбране државне целовитости, они су подржали практично све владине иницијативе и гласали за све скупштинске резолуције, а да при томе могу мирно рећи да неуспех досадашње политике иде у потпуности у заслугу странкама које су биле на власти. Наравно, овакав приступ стварима је савршено легитиман, будући да су се „демократске снаге“ претерано често позивале на радикалску одговорност за властите неуспехе, иако је само природно да онај ко је на власти сноси и одговорност за државне успехе и промашаје. До сада су све странке на власти биле упадљиво склоне да ово с времена на време сметну с ума.

Али када је реч о радикалима и одбрани КиМ, инквативно је да су они били главни иницијатори свих пропалих идеја које су у протеклих пар година стављане на сто. Они су покренули идеју о проглашењу окупације, они су инсистирали на повратку војске (макар гарантоване хиљаде) у покрајину, они су позвали на прекид дипломатских односа са земљама које признају албанско отцепљење (као и низ економских мера против њих), најзад, од њих је потекла и идеја о економској блокади покрајине. Оно што је заједничко за све ове иницијативе јесте то да су оне у широкој јавности схваћене као „искрено патриотске“, да су им донеле низ политичких поена као бескомпромисним борцима за отаџбину, којима је добробит државе и лојалних грађана преча од евентуалног тапшања по леђима у Бриселу и Њујорку, али и то да су све листов пропале. А с обзиром на то које су политичке снаге састављале владу у протеклом периоду, тако нешто се и могло очекивати – тако да је сваки промишљен стратег радикалских јавних наступа са сигурношћу могао рачунати са максималним патриотским дојмом, без опасности да се наведена стратегија икада пусти у погон, те сносе последице њеног евентуалног неуспеха.

Наравно, у добру вољу радикала имамо најмање разлога да сумњамо, јер они једини нису имали прилике да је покушају спровести у дело, док мање-више за све остале јасно можемо уочити јаз између речи и дела. Са друге стране, њихов патриотски полет не би требало узимати превише озбиљно све док га заиста не докажу у пракси. Да има разлога да се сумња у њихову категоричност у најмању руку указује њихов изненадни „напад прагматизма“ по питању обарања Споразума о стабилизацији и придруживању у Народној скупштини, који их је спопао баш у тренутку када им је надамак руке била могућност да најзад почну учествовати у доношењу политичких одлука. Слична ствар се

односи на показану трпељивост према дојучерашњем „млађем брату“, социјалистима, чија је очигледна издаја прокламованих националних принципа за рачун уласка у лукративну владу са демократама скоро игнорисана у светлу очајничких напора да се очува кохезија шарене коалиције на нивоу Београда. При томе се сама СПС понаша као својеврсан хибрид радикала и демократа, сервирајући своје бирачком телу тврду националну (народну?) политику коју и онако (туђом кривицом) неће моћи да спроведу, док косовску политику реално свде на низ „никада, никада“ политичких изјава, које не смеју стајати на путу европских интеграција.

Синдром Нејаког Уроша

Остаје најзад, када је у питању српска политичка сцена, да се погледа реторика и учинак најгласније „косовски“ оријентисане политичке групације – тзв. „народњачке коалиције“, која поред Демократске странке Србије и Нове Србије око себе окупља један значајан јавни и културни покрет, који се с правом може сматрати окосницом борбе за очување државе током минулих пар година. Сличност Војислава Коштунице и његових сарадника са радикалима лежи у томе што су и сами, унутар две владе којима су командовали, били покретачи релативно тврде и бескомпромисне национално-државотворне политике, за коју с правом могу да тврде да је у кључним тренуцима бивала саботирана деловањем непосредних коалиционих партнера у влади. Кључна разлика са радикалима почива у незаобилазној чињеници да, за разлику од првих, народњаци не могу избећи одговорност за неуспех своје политике – будући да су у оба сазива Скупштине били стожери владе и лично одлучивали ко ће улазити у њен састав и под каквим условима.

Народњачка реторика, међутим, знатно се разликује и од „прагматизма“ униониста. Она полази од претпоставки да унутар сваке политике морају постојати задате вредности, кључне за функционисање друштва и неопходне за његов опстанак и просперитет. Док су за Нову Србију и јавне личности које гравитирају сада већ бившем Председнику владе те вредности магловито одређене као „национални идентитет“, који у себи подразумева и државност, закон и национално достојанство, али и читав низ „традиционалних вредности“ попут вере, језика, или историјског предања – идеологија ДСС за своје средиште узима појам владавине права, темељећи тако сав свој политички ангажман на Уставу и политичкој теорији. Према оваквом схватању, дужност сваког грађанина (и Србина, будући да је Србија делом дефинисана као национална држава) јесте да брани уставни поредак, који подразумева да је Србија јединствена и недељива, да је заснована на принципима међународног права и Повељи ОУН, те да су Косово и Метохија њен интерални део. Важно је истаћи да ово становиште није ни најмање наивно, будући да оно косовски проблем аргументовано ставља у само средиште државног поретка, инсистирајући да отимање ове покрајине подрива не само уставни поредак Србије, већ и међународно право и Повељу УН на којима се он темељи, чиме се српска држава лишава суштине свог постојања и сваке могућности законског утемељења живота својих грађана. За све који деле овакво схватање државе, Косово и Метохија заиста нужно представљају „срце Србије“, будући да њихово одузимање представља смртни ударац за целокупни државни систем – који се надаље лишава сваког основа свог постојања.

Већ се на изложеном виде сви недостаци овог становишта – оно је изванредно рањиво управо пред оштрицом западњачке реторике „бриге о људима“ и „животних тема“, која ће лако убедити грађане, неупућене у политичку теорију и навикле на живот у условима свакодневног кршења закона и Устава, да овакво наглашавање пресудности косовског питања представља просто претеривање, сејање непотребне панике и, зашто да не, манипулацију грађанима зарад политичких циљева народњачке групације. Просечан грађанин тешко ће разумети зашто је гажење међународног права и криза суверености од животног значаја по његов живот, када су то очигледно растуће цене, неповољни кредити и мизерне плате. И када неко скрене пажњу да „извесне политичке снаге“ скрећу пажњу јавности на нерешиви (а и тако изгубљени) спор око Косова само да би се „ослободили одговорности“ за питања која „стварно интересују грађане“, заиста је тешко ослободити се оптужби за манипулацију.

Да би одржали своју позицију, народњаци (и њихов врховни идеолог, председник ДСС) морали би показати јавности да противправно отимање Косова и Метохије заиста еродира државу до те мере да она губи сваки ауторитет неопходан да штити и оне друге, свакодневније и осетљивије проблеме грађанства. Они би морали указати да „сувереност и територијална целовитост“ нису пуке фразе, већ синоним за функционалну државу, способну да решава проблеме својих грађана. Они би морали јасно поставити питање – шта вреди држава која није у стању да заштити своје грађане од узурпације њихове земље и законског поретка? Ако сваки веселјак коме се прохте да буде „први у селу“ може без икаквог основа изградити републику, ко ће икоме моћи да гарантује безбедан живот, рад и запослење, ко ће имати ауторитета да грађане заштити од осталих недаћа, које толико непосредније погађају њихову свакодневицу? Држава која није у стању да се брани је држава која не може својим грађанима понудити ни адекватно образовање, здравствену и социјалну заштиту, будући да све ово представља луксузе који долазе тек након што је омогућен голи опстанак. И сви који одбрани земље претпостављају личне интересе заправо само паразитирају на њеном болесном телу, надајући се да ће лично успети да из њега извуку довољно користи пре него што издахне. Ништа од овога народњаци нам нису рекли.

Они су одлучили да свој став ојачају бесконачним понављањем, надајући се да ће, ако се довољно пута чују са телевизије и прочитају у новинама, речи попут „суверености“, „међународног права“ и „15% територије“ постати вредност саме по себи. Сам по себи, аргумент о „Нато држави“ није ни мало наиван и врло суштаствено погађа косовски проблем „у главу“, али нико од чиновника који бесомучно понављају ову Коштуничину синтагму није грађане удостојио објашњења шта то заправо значи и због чега њих лично то треба да погађа. Нико се (од страначких званичника, наравно – ако се изузме понеки неупадљиви Коштуничин коментар) није усудио да каже да „Нато држава“ значи војну окупацију дела Србије, а „кршење међународног права“ значи гажење по невиним

жртвама империјалног рата које су западне државе бесправно, незаконито и бешћутно повеле против Србије и њеног народа.

Масовност демонстрација против албанског сецесионизма показује да постоји довољно велики број људи који је на такво представљање ствари спреман да реагује и од таквих искушења брани своју отаџбину. И уместо да се отворено ставе на чело тог дела политички активног грађанства, народњаци (а може се рећи и националне снаге уопште) се задовољавају празним формализмом, у коме је довољно да се нека ствар „изнесе на чистац“, да се о њој даље не мора расправљати. Као да народњаци сматрају да су непријатељима „довољно одбрусили“ са „Нато државом“ и „међународним правом“, да нема потребе да се ствар продубљује и извлаче нужне (и неопходне) политичке консеквенце из реченог. У томе се ДСС реторика приближава оном „никада, никада“, неспремна да преузме одговорност и помогне народном гневу да се каналише у продуктивну политичку делатност. При томе, када се сетимо да су ДС и Г17 плус све своје „петоколонашке потезе“ спровели под окриљем и прећутним благословом својих народњачких партнера у влади (који опет до сада никада нису нашли за сходно да покрену озбиљну политичку сарадњу са својим „саборцима“ из радикалног тора), одговорност народњака за тренутни пораз постаје још озбиљнија, а њихова неспремност/неспособност да се повуку конкретни политички потези још проблематичнија и индикативнија.

Пар речи о гуслану

Ако закључно бацимо један обједињујући поглед на целокупну политичку елиту, без обзира на атрибуте и предзнаке, можемо уочити да им је у неку руку свима заједничко оклевање, суздржаност и својеврсан страх од последица властитог политичког ангажмана. У неку руку, политичаре овде можемо и разумети – косовски проблем историјски је био склон да прогута све који му се отворено пропуст, и ризици везани за њега могу се показати превеликим за оквире здраворазумског политичког прагматизма било које партије. Једноставно, превише тога мора да се уложи и превише тога може да се изгуби – пад рејтинга ДСС, партије за коју се обично узима де једина до краја „одиграла на косовску карту“ то унеколико илуструје.

Оно што, међутим, никако није тако јасно и разумљиво јесте срамотно држање водећих

медија у целој ситуацији, који су здушно подржали све напоре извесних политичких снага да се цели проблем заташка, обесмисли и гурне под тепих. Релативизација великог народног протеста преко пар разбијених излога, недостатак сваког поштовања за смрт младића који је, за разлику од председника, премијера и министра иностраних послова, заиста показао да је „Косово први приоритет“, систематско заташкавање и релативизовање свих каснијих протеста, којима се посвећивало простора колико и месним заједницама које траже увођење канализације. Најзад, уместо да се потруде да цела Србија буде уз неколико десетина младих људи који су одлучили да на најнепосреднији и најнедвосмисленији начин покажу свој став да је поље Косово и даље српско, тако што ће тамо одмарширати пешке, као да је то Ташмајдан или Калемегдан, ујединивши својим корацима целу земљу да би на Газиместану дочекали Видовдан, медији су се постарали да за цели догађај сазнају само они који су видели малобројне плакате у центру Београда, док је газиместанском окупљању посвећена пажња колико и било којој другој омањој летњој културној манифестацији.

„Косовски грех“ политичара своди се на чињеницу да се „акциони план за КиМ“, о коме се шапутало и шушкало више од пола године као тајном оружју коме ће се прибећи у случају крајње нужде, распрнуо после проглашења косовске независности као мехур од сапунице, свдећи се, заправо, на консултације са четрдесетак амбасадора. Помпезне најаве нису дале никакве резултате, осим што су заиста послужиле глорификацији и самовалидацији отуђене политичке елите. Али српска јавност, у смислу медија и културе, свега онога што је негада представљала институција гусала, обрукала се и више од политичара, дозволивши радо да буде успавана „словеначким сценаријем“ и да је, истовремено, уопште не буде брига. Српска јавност о овом последњем Видовдану гуслала је само о евроинтеграцијама, европодобности и европодршци – удовољавању великог света оличеног у мањини држава које су Србију прво бомбардовале, да би онда, гледајући је у очи, са осмехом и „за њено добро“ почели да је комадају.

Срамота је све ово, поготово када се погледа да су једини конкретни потези на заштити српских интереса у покрајини, једине тешке речи на рачун српских непријатеља које су биле одговарајуће историјској величини тренутка, као и једина адекватна медијска пажња догађајима у и око Косова и Метохије, начињени – у Русији. Док су српски политичари годинама гуслали, тадашњи руски председник и данашњи премијер је цели пројекат одбране српске суверености у Савету безбедности УН иницирао, осмислио и спровео, обезбедивши једино чврсто тло које је Србији по томе питању остало. Српска јавност на челу са својом политичком елитом не само да није ни на који начин показала дужну захвалност руској (не)принципијелној подршци, доведши Русију и њене интересе на врх српских спољнополитичких приоритета, она се према својим јединим правим савезницима понела са равнодушношћу, као да су они били дужни да сопственој земљи натоваре на врат још један нерешиви међународни проблем. Најзад, Република Косовија

Одбрана свим средствима

Пише: Никола Танасић
недеља, 13 јул 2008 13:57

је већ више од четири месеца званично независна, и све што је српска јавност до сада ставила на сто као „сва средства“ којима ће бранити своју суверност и територијалну целовитост, јесте обећање униониста да „никада, никада ништа неће потписати“, уверење суверениста да „међународно право неће допустити образовање прве НАТО државе на Балкану“, претња албанских савезника из ЛДП и неких невладиних организација да неће допустити да се грађани Србије и даље „уцењују Косовом“, потпуна маргинализација од стране медија свих грађанских (и државних) напора да се личним ангажовањем направе неки кораци ка лакшој реинтеграцији макар лојалних делова покрајине у државни систем и најзад, српска спремност да се боре за Косово до последњег – Руса.

У Београду, 2. јула 2008. године